

Osvald Tärk

USK JA HAIGUSED

Tallinn, 1980

Eessõna

Käesoleva sajandi teine pool on rikas mitmesuguste uute usuliste liikumiste poolest. Nende hulka kuulub ka erakordse rõhu asetamine haigete tervendamisele. Iga usklik, kes sellel alal on tegutsenud, on toiminud oma arusaama kohaselt ja seletanud Piiblit iseseisvalt. Sellega seoses on usklite laiades hulkades tekkinud mitmesuguseid küsimusi. Kogudustes tekib raskusi eriti siis, kui samast kantslist esitatakse mitmesuguseid vaateid. Apostel Paulus ütleb: "See ei kõlba kuhugi, kui aga kuuljate eksitamiseks" (2Tm 2:14, vana tõlge). Niisuguse vea vältimiseks on vaja otsida ühiseid seisukohti. Käesolev ettekanne ongi mõeldud selleks, et meie õpetus haigete tervendamise alal oleks Piibliga põhjendatud ja võimalikult omavahel kooskõlas.

Ühtsed seisukohad

Kahtlemata on haigete tervendamise osas rida seisukohti, mille suhtes meil ei ole erinevaid arvamusi.

Kogu usklikkond usub Jumala kõikvõimsust. See ei tähenda, et Jumal peaks tegema kõike, mida meie soovime, vaid et ta suudab kõike seda, mida ta antud juhul õigeks peab. Ta võib jääda vaikivaks, kui Herodes "tappis mõõgaga Jaakobuse" ja võib samal ajal Peetruse vanglast päästa (Ap 12:1-11). Jumala kõikvõimsus tähendab tõsiasja, et teda ei takista ükski jõud väljaspool teda ennast. Tt 1:2 ütleb, et Jumal "ei või valetada" (vana tõlge). Ta on piiratud oma pühadusega, mitte mõne määruse või korraldusega väljast.

Ristiusk on juba algusest peale tunnistanud Jumala võimeid haigete tervistamisel. Jeesus ise tervistas haigeid. Tema võimed sel alal olid ilmselt piiramatud. Temas endas oli elu ja elu oli inimeste valgus (Jh 1:4). Jeesus ise pidas tervistamisimesid Messia ülesannete juurde kuuluvaks. Kui Ristija Johannese jüngrid tulid küsima, kas Jeesus on Messias või peavad nad ootama teist, siis ütles Jeesus: "Minge ja kuulutage Johannesele, mida te olete näinud ja kuulnud: pimedad näevad jälle, jalutud käivad, pidalitõbised saavad puhtaks, kurdid kuulevad, surnud äratatakse üles, vaestele kuulutatakse evangeeliumi" (Lk 7:22). Jeesus suutis tervistada igasuguseid vigu. Seegi kuulus Messia ülesannete juurde. Prohvet Jesaja oli öelnud, et ta tuli "avama pimedate silmi, vabastama vange vangistusest" (Js 42:7; 61:1-2). Messias parandab inimesi selliselt, et tema võtab "haigused enese peale" (Js 53:4). Oletame, et Jeesus oleks mõnele hädalisele öelnud: "Sinu haiguse tervistamine käib minule üle jõu." Kas ta oleks võinud säärasel juhul Messias olla? Naatsaretis viibimisel "ei saanud" ta tõepoolest teha muid vägevaid tegusid, kui panna käed "väheste haigete peale" (Mk 6:5), kuid põhjus ei olnud Jeesuse võimete puudulikkuses, vaid rahva uskmatuses.

Siiski väärib tähelepanu tõsiasi, et Jeesuse tervendamissioon oli piiratud. Aeg polnud veel tulnud selleks, et haigused ja kannatused maailmast üldse kaotada. See aeg saabub uue taeva ja maa ajastul. Maailmaski viibides tundis Jeesus tervistamistöös teatud piire. Kaananea naisele ütles ta: "Mind ei ole läkitatud muude kui Iisraeli soo kadunud lammaste juurde" (Mt 15:24), kuigi naise suur usk võimaldas temast teha väljavõtte. Betsata tiigil, kus oli "viis võlvitud hoonet" haigetele, tervistas

Jeesus vaid ühe inimese (Jh 5:1-8). Luuka evangeeliumist loeme: "Palju rahvast tuli kokku teda kuulama ja temalt tervist saama tõbedest. Aga tema läks kõrvale tühjadesse paikadesse ja palvetas seal" (Lk 5:15-16). Meile teadmata põhjustel jättis ta need haiged tervistamata. Apostlid tervistasid haigeid usupalvete kaudu, kuigi mitte nii ulatuslikult, nagu Jeesus seda oli teinud. Kirikuloos ei ole iialgi haigete tervistamist unustanud, kuigi see ei ole alati olnud võrdselt tähelepanu keskuses. Rooma katoliku kirikus on haigete tervistamine usu kaudu tänaseni üsna olulisel kohal. Kreeka katoliku kirikus on imettegevad ikoonid ja pühad paigad väga populaarsed. Protestantlikud kirikud on praktiseerinud haigete eest palveid. Oleme ise näinud haigete tervistumist palvete peale. Sealjuures peame tõe nimel tunnistama, et niisugused tervistumised on alati erakordseks jäänud ja neist räägitakse kui imedest.

Jumal on kõikvõimas ja usklikud ei kahtle selles, et tema suudab parandada kõiki haigeid. Kui aga tervistamine toimub kaasajal Jeesuse järgijate kaudu, siis võib esineda ka niisuguseid juhtumeid, mille kohta inimesed ütlesid: "... nad ei suutnud teda terveks teha" (Mt 17:16). Nii ütlesid inimesed jüngrite kohta, kelle tervistamiskatsed ei andnud tulemusi.

Usklike ühtsete seisukohtade hulka kuulub ka arusaamine, et inimese tervis tuleb igal juhul Jumalalt. "Kõik hea and ja kõik täiuslik annetus on ülalt ja tuleb valguste Isalt" (Jk 1:17). See võib tulla nende jõudude kaudu, mida Jumal on talletanud inimese organismi. Usklikus ja mitteusklikus tekivad antikehad, paranevad haavad ja luumurded. "Tema laseb oma päikese tõusta kurjade ja heade üle" (Mt 5:45). Tervis võib tulla ka arstiabi kaudu, s.o. nende teadmiste rakendamisel, mida Jumal on inimestele avanud paljude sajandite kestel. Keegi ei vaidle vastu, et arstiabi kaudu on mitmed epideemiad piiratud, olgu need rõuged, lastehalvatus, koolera või mõned teised. Igal päeval väljuvad haiglatest tuhanded, kes on saanud abi tervise osas. Prohvet Jeremija soovitas haigetele Gileadi vaiku (Jr 8:22). Jeesus kinnitas, et haiged vajavad arsti, mitte terved (Mk 2:17). Usklikud on tänaseni vajanud samahästi arsti kui ka arstimeid. Tervis võib tulla ka usupalve kaudu. Seda abinõu ei kasutanud usklikud ainult minevikus, vaid teevad seda heade tagajärgedega ka olevikus. Seda, kui suur on abisaajate arv, on raske kindlaks määrata. Ilmselt on neid, kelle eest palvetatakse, palju rohkem kui abisaajaid. Mõnikord on kirikupalvetes nimetatud haigeid, "keda arstid ei ole suutnud aidata". Arstidel on muidugi niisama suur õigus rääkida haigetest, keda palvetajad ei ole suutnud aidata. Ja kuhu peaksimegi saatma need haiged, keda palved ei ole aidanud?

Üldiselt võime öelda, et usklikud tunnustavad abi, mis tuleb organismisse talletatud jõudude, arstiabi ja usupalve kaudu, kuid nad ei jäta Jumalat välja ühestki tervistamismoodusest. Üldse on usklikel haigustesse suhtumises palju ühiseid seisukohti.

Erinevad seisukohad

Kaasajal on tervistamispalvetega ühes käinud ka mitmesuguseid ühekülgseid vaateid. Need on toonud eriti haigetele mitmesuguseid lisakannatusi.

Ühed ütlevad, et haigus on igal juhul kannataja isikliku patu tagajärg. Selle vaate järgi olevat haigel vaja oma patt tunnistada ja andeks paluda, alles siis võib ta paraneda. Mitmed armsad usklikud, kellel ei ole olnud midagi tunnistada, on selle vaate pooldajate noomimiste all kannatanud. Piiblist leiame, et haigus võib olla kannataja isikliku patu tagajärg. Tarvitseb vaid meenutada Gehasi pidalitõbe (2Kn 5:19-27) või Herodes Agrippa I haigestumist ja surma (Ap 12:23). Jeesus ise ütles Betsata tiigi juures terveksaanule: "Ära tee enam pattu, et sulle ei juhtuks midagi halvemat" (Jh 5:14). Meie igapäevased kogemused kinnitavad sedasama. Patt toob endaga kurvad tagajärjed, ilmnegu see siis joodiku värisevates kätes või suitsetaja ohustatud kopsudes. Kuid Piiblist meie ei leia, et iga haigus oleks isikliku patu tagajärg. Kord küsisid jüngrid Jeesuselt pimedana mehe vea põhjust: "Kes on pattu teinud, kas tema või ta vanemad, et ta on sündinud pimedana?" Jeesus vastas: "Ei ole tema pattu teinud ega tema vanemad, vaid et Jumala teod saaksid temas avalikuks" (Jh 9:1-3). Haigestumise põhjus ei olnud isikus endas ega tema vanemates, vaid Jumalal olid temaga oma plaanid. Haigetele ei

tohi läheneda süüdistusega, küll aga annab Jaakobuse kiri meile aluse küsida, kas haigel on teada mingi takistus, miks Jumal ei võiks teda terveks teha. Takistused on vaja tunnistada. "Tunnistage üksteisele oma eksimused ja palvetage üksteise eest, et saaksite terveks" (Jk 5:16).

Teine ühekülgne vaade väidab: *hea Jumal tahab, et inimesed oleksid juba praegusel maailmaajastul terved*. Öeldakse, et Jumal on hea ja tema tahab, et inimesed ei kannataks haiguste all. Kui Jumala kõrgeim eesmärk oleks inimestele füüsilise heaolu võimaldamine, siis oleks see väide õige. Aga kui Jumalal on veel kõrgemaid eesmärke, mille huvides tuleb ka tervis ohvriks tuua, siis ei ole nimetatud seisukoht põhjendatud. Piiblist leiame, et Jumal kasutab haigusi ka kasvatusliku eesmärgiga. Heebrea kiri ütleb: "Mu poeg, ära põlga Issanda karistust... ta peksab igat poega, keda ta vastu võtab." "Taluge karistust kasvatusseks" (Hb 12:5-7). Poeg, kes arvab, et isa teda karistuse puhul ei armasta, eksib. Isa karistab poega kasvatus huvidest lähtudes. Nii võib hea Jumal anda inimesele ka füüsilisi kannatusi kõrgema eesmärgi huvides. Praegusel maailma-ajastul kuuluvad kannatused inimese kasvatamise programmi juurde. Kord tuleb aeg, millal "Jumal pühib ära kõik pisarad nende silmist, ja surma ei ole enam" (Ilm 21:4), kuid praegu on kõik need olemas, sest Jumal armastab meid. Nagu Ilmutuse raamatu kirjeldusest järeldame, olid kõik nimetatud raskused just nende inimeste maises elus, kes õndsaks saavad.

Kolmas ühekülgne vaade rõhutab, et *kõik haigused on saatanast*. Haige on vaja vabastada deemonite käest ja kannataja saab terveks. See seisukoht on oma lihtsusest kerge mõista ja seda võivad suured hulgad kerge vaevaga omaks võtta. Piiblist leiame, et haigus võib olla deemonite tegevuse tagajärg. Niisugune oli ka Gadara vaevatu. Kaasaegne arstiteadus ehk nimetaks teda ka vaimuhaigeks. Pärast deemonite väljaajamist oli ta "selge aruga", nagu ütleb Uus Testament (Mk 5:15). Sellest võime järeldada, et vahepeal ei olnud tal selget mõistust. Jeesus rääkis mingist haigustekitavast vaimust ka seoses nn. "kuutõbise poisiga". See vaim võis välja minna vaid seoses palvega (Mk 9:29). Kuid Piibel ei pane kõiki haigusi deemonite arvele. Jeesuse tervistamisest kirjeldustes tehakse selge vahe seestunute ja haigete vahel. Markuse evangeeliumi 1:32 on öeldud: "Aga õhtu tulles, kui päike looja läks, toodi tema juurde kõik haiged ja seestunud." Vaimud ajas ta välja "sõnaga", nagu ütleb Matteus sellesama sündmuse kirjelduses (Mt 8:16), kuid Luukas ütleb, et "haigete peale pani ta oma käed" (Lk 4:40). Näib, et Jeesus hoidus füüsilisest kontaktist seestunutega. Kuutõbise poisi käest hakkas Jeesus kinni ja aitas ta üles, kuid tegi seda alles pärast vaimu väljaajamist (Mk 9:25-27). Luuka 13:11 räägitakse naisest, "kellel oli haiguse vaim". Teda ei nimetata seestunuks, kuigi evangelist ütleb, et tal on haiguse vaim. Jeesus ütles talle: "Naine, sa oled lahti oma haigusest" ja alles pärast "ta pani oma käed tema peale".

Nähtavasti oli rahval kalduvus laiendada deemonite mõju sinnagi, kus seda ei olnud. Iga ebatavaline käitumine pandi deemonite arvele. Rahvas ütles Ristija Johannese kohta: "Temas on kuri vaim" (Mt 11:18). Jeesusele endale ütlesid Jeruusalemma elanikud: "Sul on kuri vaim" (Jh 8:48,52). Paganad elasid pidevalt deemonite hirmu all. Sedasama võime öelda keskaegse Euroopa kohta. Niisugusest hirmust on Kristus tulnud meid vabastama.

Nimetasime kolm vaadet haiguste kohta, mida ei saa kohandada iga haigusjuhtumi jaoks. Meie ei saa põhjendatult öelda, et iga haigus on kannataja isikliku patu või deemonite tegevuse mõju inimesele. Niisama ei tohi me arvata, et haigused praegusel maailma-ajastul ei teeni Jumala häid eesmärke.

Mida ütleb Piibel haiguste päritolu kohta?

Lugegem mõned Pühakirja salmid.

2Ms 15:25-26: "Seal Jehoova andis oma rahvale seaduse ja õiguse, ja seal ta katsus teda läbi. Ja ta ütles: "Kui sa tõesti kuulad Jehoova, oma Jumala häält ja teed, mis õige on tema silmis, paned tähele tema käske ja täidad kõiki tema korraldusi, siis ma ei pane su peale ainustki neist tõbedest, mida ma panin egiptlaste peale. Sest mina olen Jehoova, su ravija!"

3Ms 26:14-16: "Aga kui te ei kuula mind ega tee kõigi nende käskude järele, vaid hülgate mu seadused... siis teen ka mina teiega sedasama ja saadan teie kallale ootamata kohkumise, kõhetustõve ja palaviku, mis kustutab silmad ja närib hinge." "Ja kui te sellest hoolimata ei kuula mind, siis ma karistan teid veel seitse korda enam teie pattude pärast" (salmid 18, 21, 23, 28).

5Ms 28:60-61: "Ja ta saadab su kallale kõik Egiptuse tõved, mille ees sa tunned hirmu, ja need jäävad su külge! Ka kõiki muid haigusi ja kõiksugu nuhtlusi... saadab Jehoova su kallale, kuni sa hävid."

Js 19:22: "Ja Jehoova lööb egiptlasi, lööb ja ravib; nad pöörduvad siis Jehoova poole ja tema kuuleb nende palveid ning teeb nad terveks."

Kes siis läkitab haigusi? Hanna kiituslaul vastab sellele küsimusele: "Jehoova suretab ja teeb elavaks." "Tema alandab ja ülendab ka" (1Sm 2:6,7). Kannataja Hiiob ütles: "Kas me peaksime Jumalalt vastu võtma ainult head, aga mitte kurja?" (Hiiobi 2:10). Jesaja kaudu ütleb Jumal: "Mina valmistan valguse ja loon pimeduse, mina annan õnne ja toon õnnetuse, mina, Jehoova, teen kõike seda" (Js 45:7). Jeremija nutulauludes on öeldud: "Eks tule kõigekõrgema suust niihästi kuri kui hea? Miks siis nuriseb elav inimene? Mees nurisegu oma patu pärast" (Nl 3:38,39). Lisagem siia juurde veel Uuest Testamendist taevase Issanda sõna: "Vaata, ma viskan ta haigevoodisse... suurde viletsusse, kui nad ei pöördu oma tegudest" (Ilm 2:22). Ilmutuse raamatus räägitakse rohkesti nuhtlustest, haigustest ja viletsustest, mida taeva otsusel saadetakse maailma. Piibel ei jäta meile kahtlusi selle kohta, kellel on meelvald haigusi läkitada, neid ravida ja ka haigustest hoida.

Haigustest rääkides on meil vaja vahet teha patu ja selle tagajärgede vahel. Piiblist leiame, et saatan püüab inimest kiusatuste kaudu patusse viia. Patu algatus võib tulla saatanast, nagu seda loome Eedeni loost. Kuid karistust, mis järgneb patule, ei määra enam saatan, vaid Jumal. Eedenis andis Jumal mehele vaevarikka töö ja naisele valud. Seda ei määranud saatan, vaid Jumal. Keelatud puust söömine toimus saatanana kiusatuse mõjul, kuid surma karistuse, mis langusele järgnes, määras Jumal. Saatan ei ajanud patu pärast inimpaari Eedenist välja, vaid seda tegi Jumal. Siiski on oluline ära märkida, et Jumala poolt määratud karistuses oli headuse tuum. Eedeni karistuses oli peidetud Messia töötuus. Töö ja valu kaitseb inimest paljudest pahedest. Surmal on distsiplineeriv mõju, kuigi saatan püüab seda muuta eluaegseks hirmuks, millest alles Kristus meid vabastab (Hb 2:14,15). Nii võivad ka haigused muutuda Jumala käes kasvatusvahenditeks. Kui haigused määrab Jumal, siis ei tarvitse kannataja mõelda, et ta on kindlasti saatanana küüsis. Teatud juhtudel võib Jumal anda inimese saatanana meelevalla alla. Hiiobi loos toimus see Jumala eriloal. Sellega oli Jumalal kaugeleulatuv eesmärk. Hiiobi raamat on tuhandete aastate jooksul olnud lohutuseks paljudele kannatajatele. Ka kogudusest väljaheidetud liige võib olla saatanale üle antud "liha hukkamiseks, et ta vaim päästetaks Issanda päeval" (1Kr 5:5). Apostli eesmärk oli siiski hea, s.o. inimese pääsemine Issanda päeval. Olgu tähelepanu juhitud tõsiasi, et saatanale üleandmine ei toimunud apostli ega koguduse poolt, vaid nende ühisel otsusel. Üksikisik ei tohi niisugust otsust teha. Saatanale üleandmine pidi mõjutama ka inimese tervist - "liha hukkamiseks".

Kahtlemata on peale kogudusest väljaheidetute veel teisi, kes meile teadmata põhjusel on sattunud deemonlike jõudude kätte. Uus Testament nimetab neid seestunuteks. Mõni neist oli kaotanud oma nägemise ja kõnevõime (Mt 12:22) või ka mõistuse (Mk 5:2-5,15). Haige enda seletus selle kohta, kuidas ta sattus deemonite mõju alla, ei tarvitse olla õige. Dr. Gregory toob selle kohta näite nunnast, kellest eksortsist hakkas demonit välja ajama. Demon ütles nunna suu kaudu: "Miks te mind vaevate? Milles olen mina süüdi? Ma istusin salati lehel. Nunn hakkas seda sööma ristimärki tegemata ja ma läksin temasse koos salatilehega." See seletus ei ole ainult ebaõige, vaid ka vastuolus Jeesuse õpetusega, mille järgi see, mis suust sisse läheb, ei roojasta inimest.

Piibli järgi võivad saatanlikud jõud inimestes haigusi esile kutsuda, kuid niisugused haiged ei ole väljaspool Kristuse meelevalla. Tema võib parandada "kõiki, kelle üle kurat oli saanud võimuse" (Ap 10:38). Haigete eest palvetaja peab arvestama erinevusi tavaliste haigete ja seestunute vahel.

Paar olulist järeldust tõsiasjast, et haigused on üldreeglina Jumalast saadetud

Piiblist leiame, et Jumal kasutab haigusi kasvatusliku eesmärgiga. Mitte iga haigus ei ole Jumala käes kasvatusvahendiks, sest on olemas ka tõbesid surmaks. Kuid mitme haiguse puhul on kasvatuslik eesmärk ilmselt olemas. Hb 12:5-7 leiame, et ta karistab iga poega, keda ta vastu võtab." Mu poeg, ära põlga Issanda karistust." "Keda Issand armastab, seda ta karistab." "Taluge karistust kasvatusseks." Õp 13:24: "Kes vitsa ei tarvita, vihkab oma poega, aga kes teda armastab, karistab teda aegsasti." Ps 94:12: "Õnnis on mees, keda sina, Jehoova, karistad." Hiiobi 5:17: "Õnnis on inimene, keda Jumal noomib. Ära siis põlga kõigekõrgema karistust." Nimetatud salmides on avaldatud põhimõte, et Jumal karistab inimest kasvatusliku eesmärgiga. Füüsilised kannatused, nende hulgas ka haigused, kasvatavad inimest. Jk 5:11 leiame, et Hiiobi kannatustest on usklikel midagi õppida. Rm 5:3-5 ütleb apostel: "Me kiitleme ka viletsustest, teades, et viletsus saadab kannatlikkuse, ja kannatlikkus saadab püsivuse ja püsivus lootuse." Viletsus mõjub kasvatuslikult iseloomule ja usule. Ps 41:4: "Jehoova toetab teda haigeveodis; sina pöörad kogu tema maasolemise, kui ta haigeks jääb."

Meie kaasaegsetele ei meeldi kannatuste distsipliin, sest tahetakse kergelt ja muretut elu. Laps vabastatakse karistusest kodus ja koolis. Usklik võib kergesti hakata arvama, et ka Jumal vabastab meid kannatuste kasvatuslikust ülesandest. Siiski on vaja öelda, et kannatused on kasvatusvahendiks ainult neile, kes kannatavad oma raskusi usus ja Kristuse meeles. Kui nimetasime, et haigused on praegusel maailma-ajastul kasvatusvahendiks Jumala käes, siis ei taha me öelda, et kannatus, olgu see haigus või mõni muu viletsus, oleks ise hea; küll aga on selle tulemused head neile, kes Jumalat armastavad (Rm 8:28). Kannatus, kui see on käes, ei seda arvata rõõmu, vaid kurbuse olevat, "aga pärast toob see neile, kes sellega on õpetatud, õiguse rahuvilja" (Hb 12:11). "Sulatusahi puhastab Leevi poegi" (Ml 3:3), siis toovad nad Jehoovale õige ohvrianni. Sellepärast ütlebki Ps 94:12: "Õnnis on mees, keda sina, Jehoova, karistad." Kui aga inimene on kannatuses ilma usulise abita, siis võib see teda teha nurisejaks ja kibestunud inimeseks. Siis võib ta oma vaevades sarnaneda lapsega, kes karistuse puhul haub karistajatele kättemaksumõtteid. Üldiselt võime öelda, et Jumal saadab haigusi tavaliselt heade kavatsustega, sest Jumal ei kiusa kedagi kurja kavatsusega (Jk 1:13).

Nii on mõistetav tõsiasi, et ka *usklikud inimesed on talunud haiguste distsipliini*. Piibel nimetab terve rea Jumala mehi, kes olid pikemat või lühemat aega haiged.

1. Iisak, Aabrahami poeg ja Kristuse esiisa, oli aastaid pime.
2. Jaakob oli haige (1Ms 48:1).
3. Eliisa oli oma tõves ja "sellesse ta ka suri" (2Kn 13:14).
4. Hiiobi haigusega oleme tuttavad ja teame sedagi, et ta oli vaga ja õige mees.
5. Taaniel, "väga armas mees", oli "mõnd aega haige" (Tn 8:27).
6. Aasav kaebab, et õelate ramm on terve surmani, kui ta ise oli ilmselt nõrga tervisega (Ps 73).
7. Jeesus rääkis tähendamissõnas vaesest Laatsarusest, kes siinses elus kannatas rängalt, kuid surres läks "Aabrahami sülle" (Lk 16:19-31).
8. Marta ja Maarja vend Laatsarus haigestus ja Jeesus ütles, et see haigus oli "Jumala austuseks" (Jh 11:4). Meie usume, et siis, kui ülestõusmises saame uue ja haigusteta ihu, on kõik meie möödunud haigused Jumala austuseks.
9. Apostel Paulusel oli vai "lihas" (2Kr 12:7). Tuleb tähele panna, et see oli "lihas".
10. Timoteos oli Jumala riigi tööline ja apostel Pauluse kaaslane, kuid kannatas kõhuhaiguse all ja apostel soovitas tal kasutada vahendit, mis haige mehe vaeva võis kergendada (1Tm 5:23).
11. Trofimose jättis Paulus haigelt Mileetosesse, kuigi apostel oli varem mitmeid haigeid parandanud usupalve kaudu (2Tm 4:20).

Kirikulugu ja kaasaeg võivad nimetada tuntud usklikke inimesi, kes olid haiged. Oral Roberts leidis, et tema esialgne vaade, mille järgi kõik haiged, kellel on usku, saavad palve kaudu terveks, ei vastanud tegelikkusele ja riisus mõnelt usu õndsakssaamisest. Kannatajad väitsid, et niisama

kindlalt, kui nad usuvad Kristust kui meie pattude kandjat, usuvad nad sedagi, et Kristus võttis enese peale meie haigused. Kui nende usk ei suuda neid haigusest päästa, siis ei suuda nende usk tuua ka pattude andestust. Nii oligi päästvale usule raskus ette veeretatud. Küllastasin 64-aastast usklikku õde, kes põdes vähktõbe. Osborni raamatust oli ta leidnud, et vähktõbi on deemonitest. Nüüd tahtis õde iga hinna eest vähktõvest vabaneda, sest ta oli veendunud, et "selle haigusega ei või õndsaks saada". Kellele on tarvis niisuguseid Jumala sõnast kõrvale kalduvaid õpetusi! Kui lihtne on nende usk ja elu, kes toetuvad Piiblile ja usuvad, et nende haigus, tervis ja hingeõnnistus on algusest lõpuni Jumala käes.

Kui haigus võib tulla Jumalalt kasvatusliku eesmärgiga,
kas meil on siis luba haiguse vastu võidelda?

Kas ei ole siis haiguse vastu võitlemine Jumala vastu võitlemine?

Niisuguse küsimuse võime esitada ka põllumehele. Kui umbrohi on Jumala loodud, kas on meil siis õigus umbrohu vastu võidelda? Kui vihm on Jumalalt, miks siis põllumees kraavitab oma maad? Põllumehe kogu elu näib olevat võitlus Jumala vastu. Tegelikult kasutab põllumees inimesele antud tarkust, mille kaudu Jumal ülendab maa uuemale ja kõrgemale viljakusele. "Jehoova Jumal võttis inimese ja pani ta Eedeni aeda harima ja hoidma" (1Ms 2:15). Kui põllumees oma tööst loobub, siis langeb ta põld tavaliste loodusseaduste meelevalda. Seda võib selgitada lihtne näide tänaval kõndivast inimesest. Jumal on andnud inimesele võime kahel jalal kõndides tasakaalu hoida. Aga kui inimene oli tähelepanematu, kaotas ta libeda teega tasakaalu. Kohe oli jaol maakera külgetõmbejõud ja inimene kukkus. Ta oli hooletult kasutanud oma arukust ja murtud käeluu näitas, et ta oli langenud teise loodusseaduse alla. Valu käeluu oli talle meenutuseks tehtud veast ja hoiatuseks tuleviku tarvis.

Nii võivad ka haigused näidata inimese jaoks määratud seaduste rikkumist. Valu purustab arvamise, et meiega on kõik korras. Kui murdunud käeluu ei tekitaks valu, võiks haige oma viga tühiseks pidada. Sedasama tõde kinnitab teine näide. Inimesed istuvad lõbusas tujus kohvilauas ja on oma eluga rahul. Korraga tuli raadio valjuhääldajast teade, mis vapustas kõiki asjaosalisi. Just niisugust vapustust oli vaja selleks, et inimesed ärkaksid muretust arvamistest, nagu oleks kõik korras. Valu on kasulik, sest see purustab väärarvamise, nagu võiks inimene ise määrata oma saatuse. Tegelikult elame me kindlate seaduste maailmas. Jumal on inimesele andnud kindlad piirid. Kui inimese oma tahtmise täitmine, mis on vastuolus Jumalaga, ei tooks talle kannatusi, võiks ta Jumala tahte unustada. Keegi on öelnud: "Inimese oma lõbu on maskeeritud pahe, millelt valu võtab maski maha." Valu on Jumala häälekõvendaja. Sellela ei pane me maailma müras tema häält tähele. Ka häälekõvendaja hääle võime tähele panemata jätta, kuid see viitab juba lõpliku hukatuse suunas. Kolmandaks on valu kasulik seetõttu, et see paneab meid Jumala abi otsima. Ja seda vajame pidevalt. Paljud haiged on õppinud palvetama.

Lõpuks võime öelda, et haigetesse ja haigustesse suhtumises ei tarvitse meil olla erinevaid õpetusi, mis võiksid kuulajaid eksitada.

Kõik me usume, et Kolmainus Jumal üksi on kõikvõimas ja temale alluvad ka praegu kõik inimesed ja vaimud. Jumal ei ole kellelegi loovutanud oma ülemvõimu, küll aga on Jumala otsuse kohaselt ja inimese patu pärast "kogu loodu heidetud kaduvuse alla" ja praeguse maailma-ajastul kannatavad needki, "kellel on Vaimu esmaand" ja nii me ootame alles "oma ihu lunastust" (Rm 8:18-23). Alles Kristuse tulekul muudetakse "meie alanduse ihu tema äraseletatud ihu sarnaseks" (Fl 3:21). Praegu allub ka uskliku ihu haigustele, nagu seda nägime ka mitme piibliisiku juures. Meie ihud alluvad praegusel maailma-ajastul näljale, janule, külmale, palavale, haigustele ja ka surmale.

Praegune maailm elab Jumala karistuse all ja tema karistus on õiglane. Kuid Jumal jagab ka karistusallustele oma armu, kaasa arvatud tervistumisarm. Pattude andestus, haigustest vabanemine ja iga muu armu vorm on meile arvatud Jeesuse Kristuse ohvrisurma kaudu. Selle alusel saame me

praegu oma patud andeks, kuigi ihud jäävad vastuvõtlikuks haigustele, vananemisele ja surmale, kuni meie ihude lunastamiseni. Alles siis näeme, milline oli Kristuse surma mõju meie ihudele. Praegu näeme seda vaid osaliselt. Osalise abi juurde kuulub ka palve kaudu tervistumine. Jumal jagab seda praegu armust oma tarkuse kohaselt. Need, kellel on tervistamisand, tõstku seda eriti esile, kuid mitte hukka mõistes neid, kellel on mõni teine talent ja kaupleb sellega.

Haigus ja kannatus ei ole samad mõisted, kuid haigus kuulub ka kannatuste hulka. Kannatuste teoreetilist lahendust ei ole Piiblis meile antud. Küll aga näeme, et Jumal on andnud mitmele kannatajale individuaalselt lahenduse. Oma viimses olemuses on kannatus Jumala saladus, mida meie ei suuda lahti mõtestada. Kannatuse kaudu Kolgatal lõpetab ta kannatused ja surma kaudu ta lõpetab surma.

(Vähesel määral keeleliselt uuendatud ja vead parandatud.)